

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A magyar irodalom és az ő irodalmuk*

Forrás:

Uj Nemzedék

Bp.
(Hely)

1920 $\frac{X}{24}$
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

81

Hely

Idő

"1920"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házi nyomda 1920

A magyar irodalom és az ő irodalmuk

VII

A cinkostársak.

Nagyon nehéz lesz az irodalmat ismét a nemzeti vágányra terelni, mert ők cinkostársakkal dolgoztak. Ezek a jól megszervezett cinkostársak a magyarországi könyvkereskedők. A pesti könyvkereskedelemből zsidók és szabadkőművesek kezébe került.

Az utolsó tíz esztendőben nemcsak Budapestről, hanem a magyar vidékekről is kipusztultak a régi magyar könyvkereskedő-dinasztiák. A régi magyar könyvkereskedők szívvel, lélekkel és sok szeretettel kezelték a könyvet, mely minden nemzetnek a legszentebb hazai portékája. A francia könyvkereskedő együtt él, együtt érez, együtt dolgozik a francia föld szülte lángésszel. Amit a francia elme alkot, annak lehelletét ott érzi minden francia a párisi könyvesboltok kirakatában. Ugyanígy a németországi könyvkereskedelemben is. A német könyvkereskedő kirakatában „Vaterland“-jának nemzeti jellege domborodik ki.

A régi magyar könyvkereskedő *Széchenyi, Kossuth, Petőfi, báró Kemény, Kisfaludy, Deák Ferenc, Arany, Vörösmarty, Jókai, Mikszáth* szellemében vezette az üzletét.

A könyvkereskedők új gárdája, mely egészen hatalmába kerítette a könyvkereskedelmet, az utolsó tíz esztendő alatt a *nemzetköziséget* állította kirakatba. Galileistáknak, szabadkőműveseknek, radikális szociáldemokratáknak, kommunistáknak való könyvektől és röpiratoktól hemzsegett a kirakatuk. Külföldi detektívregényekre, gonosz indulatu, kapzsi áltudósoknak a nemi életre vonatkozó munkáira, sikamlós történetekre s a külföldi irodalom verbajos, romlottlelkű íróinak szennázóit hajhászó, erkölcstelen tartalmu alkotásaira hívták fel kirakataikban a serdülő ifjúság figyelmét. A

magyar irodalomból csak azt adták, amit a szocialista *Népszava*, a szabadkőműves *Világ*, a *Hatvany Pesti Naplója* és a liberális *Az Est* farszíroztak hirlapi könyvkritikáikban.

Lengyel Menyhért, Gábor Andor, Hatvany Lajos, Biró Lajos, Kunfi Zsigmond, Jászi Oszkár műveitől tarkállott a pesti könyvkereskedő kirakata.

Titkos irodalmi fekete kezek rendezték és rendezik még ma is a könyvkereskedők kirakatait. Az ő irodalmuk számára megvívhatatlan várat jelent minden cinkostárs üzlete. Az eladósodott könyvkereskedőt az ő irodalmiakat szolgáló kiadói vállalatok és az ezek érdekcsoportját pénzelő bankok húzták ki a hinárból.

A legszomorúbb jelenség az, hogy a magyar vidékekről is kipusztult a magyar könyvkereskedő, aki tudással és szeretettel vezette üzletét és életét a magyar kultúrának szentelte.

A magyar kultúra terjesztése még ma is *Az Est* és a handlészellemben vezetett *Beszerezési* könyvosztályainak kezében van. A magyar városok könyvkereskedőit *Az Est* pénzezi. Hitelt nyújt. Magas percentet, nagyobb jutalékot ad, mint bármely más kiadóvállalat. Nagyon természetes tehát, hogy a zsidókézből, vagy *Az Est* kezébe került vidéki könyvkereskedések azokat a könyveket szorgalmazzák, amelyeknek terjesztését *Az Est*, vagy a tulajdonát képező *Athenaeum*-könyvkiadóvállalat kívánja. A szaktudást nélkülöző könyvkereskedők, még a nemzsidók is, fejvesztetten dőltek be ennek az új rendnek, nem is sejtjén, hogy az új alapokra fektetett könyvterjesztés a magyar nemzeti kultúrát temeti el.

Kolozsváron és vidékén a *szinmagyar* kultúrát pár év előtt is még három idegen könyvkereskedő terjesztette. Az angol származású *Gibbon*, a francia származású *Lepage* és a német származású *Stein*. Ezeké volt Kolozsvár három magyar könyvkereskedése. Tanulhatott volna tőlük *Az Est*, az *Athenaeum* és a *Beszerezési* könyvosztálya,

hogy miként kell magyar nemzeti kultúrát terjeszteni. Kiváló üzletemberek voltak mind a hárman. *Gibbon*, *Lepage* és *Stein* magyar irodalmat terjesztettek. Most már ők is kipusztultak. A világháború alatt egy *Badics* nevű pesti zsidó antikvárius, *Az Est* kolozsvári könyvosztálya és egy *Dobó* nevű zsidó vállalkozó kerítették hatalmukba Kolozsvár könyvkereskedelmét. Olyan is a könyvterjesztés azóta. Ha Kolozsváron vannak galileisták azoknak nagy örömeik telhetik benne.

Nehéz kérdés ez is. Hogyan lehetne átvenni a könyvkereskedőket?

(Folytatjuk).